

Pöytäkirjat, viranhaltijapäätökset ja lausunnot

MH § 89

Kainuun liitossa on valmistunut seuraavat:

Kokouspöytäkirjat:

- Maakuntavaltuusto 1.6.2015

Viranhaltijapäätökset:

Henkilöstön vuosilomaa-, sairautta-, työaikavapaata-, virkavapaata-, palkkausta-, virkamatkaa- ja henkilöstökokouksia koskevat päätökset ajalla 12.5. - 15.6.2015:

Maakuntajohtaja Pentti Malinen §:t 6, 19-23
Aluekehitysjohtaja Heimo Keränen §:t 38-49, 10-13
Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen §:t 20-31, 3, 7-12
Hallintopäällikkö Harri Turkulainen §:t 13-25
Vt. kehittämisjohtaja Eero Vilhu §:t 7-10, 3-7

Muut kuin em päätökset:

Maakuntajohtaja Pentti Malinen:
Hankintapäätös § 1: Hankintapäätös Kainuun tapahtumakalenterin muutostöistä
Hankintapäätös § 2: Liikennebiometaanin tuotanto ja jakelu Kainuussa -selvityksen hankinta
Muu päätös § 12: Toimintatuen myöntäminen Kainuun Tyvi ry:lle
Muu päätös § 13: Osallistuminen Lohiba buttijatta - Kainuun romanihankkeeseen

Lisätietoja antaa hallintopäällikkö Harri Turkulainen, puh. 044 710 0866 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi

Lausunnot:

1) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja aluesuunnitteluasiantuntija Sanna Schroderus ovat 22.5.2015 antaneet Kainuun ELY-keskukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO YVA-MENETTELYN TARPEESTA HYRYNSALMEN ILLEVAARAN YHDEKSÄN VOIMALAN TUULIVOIMAHANKKEESTA

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja -ympäristökeskus on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa YVA-menettelyn tarpeesta Hyrynsalmen Illevaaralle suunniteltavalle yhdeksän voimalan tuulivoimapuistolle.

ABO Wind Oy suunnittelee 9 tuulivoimalaitosyksikön rakentamista Hyrynsalmen Illevaaran alueelle. Hankealue sijaitsee Illevaaran, saunavaa-

ran, Paha Pöyhövaaran ja Teerisuon alueella, noin 9 kilometriä Hyrynsalmen keskustan kaakkoispuolelle. Tuulivoimaloiden yksikkötehot olisivat 3–4,5 MW, napakorkeus olisi 150 metriä ja roottorihalkaisija korkeintaan 140 metriä. Hankkeen koko olisi alle 30 megawattia. Sähkönsiirto on suunniteltu järjestettäväksi liittymällä joko Seitenoikean sähköasemalle tai vaihtoehtoisesti suoraan hankealueen eteläpuolitse kulkevalle voimalinjalle. Sähkönsiirto tapahtuisi maakaapeilla sekä hankealueen sisällä että myös tuulipuiston ulkopuolella. Hyrynsalmen kunnanhallitus on päättänyt 23.3.2015 käynnistää oikeusvaikutteisen osayleiskaavan laatimisen Illevaaran alueelle tuulivoimahankkeen toteuttamiseksi.

YVA-asetuksen (713/2006) 6 §:n hankeluettelon mukaan YVA-menettelyä sovelletaan tuulivoimahankkeisiin, joissa laitosten määrä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 30 megawattia. Tämän lisäksi YVA-menettely voi tulla harkinnanvaraisesti sovellettavaksi ELY-keskuksen päätöksellä. Harkinnassa otetaan huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset.

YVA-menettelyn tarve

Kainuun voimassa olevassa maakuntakaavassa 2020 ei ole käsitelty tuulivoimatuotantoa. Kainuussa on käynnistynyt tuulivoimamaakuntakaavan laadinta keväällä 2013. Tuulivoimamaakuntakaavan kaavaluonnos on ollut nähtävillä 11.8–12.9.2014 ja maakuntahallitus on antanut saatuihin lausuntoihin ja palautteisiin vastineet 23.3.2015. Maakuntakaavaluonnoksessa tarkoitetaan seudullisesti merkittävällä tuulivoimaloiden alueella vähintään kymmenen (10) teollisen kokoluokan (MW teholuokka) muodostamaa aluetta. Maisemallisesti herkällä Oulujärven ranta-alueella maakuntakaava edellyttävänä tuulivoimaloiden alueen rajana pidetään vähintään viittä (5) teollisen kokoluokan voimalaa. Illevaaran alue kuuluu pääpiirteissään tuulivoimamaakuntakaavan luonnoksessa esitettyihin seudullisesti merkittävään tuulivoimatuotantoon soveltuviin alueisiin (Isovaara-Illevaaran tuulivoimaloiden alue). Parhailaan valmistellaan tuulivoimamaakuntakaavan ehdotusta ja tarvittavia lisäselvityksiä.

Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan luonnoksessa kaikki Hyrynsalmen ja Suomussalmen alueelle osoitetut seudullisesti merkittävät tuulivoimaloiden alueet (4 kpl) sijaitsevat Hallan paliskunnan poronhoitoalueella. Maakuntakaavaluonnoksesta saaduissa lausunnoissa on esitetty kiinnitettäväksi huomiota näiden tuulivoimaloiden alueiden yhteisvaikutuksiin Hallan paliskunnan toimintaan. Valtioneuvoston asettamat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edellyttävät poronhoitoalueella poronhoidon alueidenkäyttöisten edellytysten turvaamista. Maakuntakaavaa varten laaditun ja kaavan luonnosvaiheen jälkeen tarkentuneen vaikutusten arvioinnin mukaan Illevaara ympäristöineen on poronhoidon kannalta tärkeää talvilaidunalueita, jossa toteutetaan myös porojen talviruokintaa. Alue sijaitsee lisäksi porojen kevät- ja syysvaellusreitillä.

Kainuun arvokkaita lintualueita ja suurten petolintujen revierejä on kartoitettu maakuntakaavan taustaselvityksenä ja tarkennettu kaavan luonnosvaiheen jälkeen. Selvitysten perusteella Isovaara-Illevaaran alueen läheisyydessä sijaitsee suurten petolintujen revierejä ja keskeisiä ruokailualueita.

Tarkentuneen poronhoitoa ja luontoarvoja koskevan maakuntakaavan vaikutusten arvioinnin perusteella Isovaara-Illevaaran alue on arvioitu laajaan yli kymmenen (10) teollisen kokoluokan tuulivoimalan seudullisesti merkittävään tuulivoimatuotantoon soveltumattomaksi.

Kainuun liitto pitää tärkeänä, että YVA-menettelyn harkinnassa otetaan huomioon Illevaaralle suunnitellun tuulivoimaloiden alueen sekä muiden lähellä sijaitsevien tuulivoimaloiden alueiden yhteisvaikutukset poronhoitoon ja suuriin petolintuihin."

2) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja aluesuunnitteluasiantuntija Sanna Schroderus ovat 25.5.2015 antaneet Hyrynsalmen kunnalle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO HYRYNSALMEN SAUNAMAAN JA UKKOHALLAN ASEMAKAAVAN MUUTOKSESTA JA LAAJENNUKSESTA

Hyrynsalmen kunta on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa Saunamaan ja Ukkohallan asemakaavan muutoksesta ja laajennuksesta kortteleissa 61 ja 82.

Kaava-alue sijaitsee Ukkohallan matkailukeskuksessa Syväjärven ranta-alueella. Saunamaailman korttelissa 61 lisätään rakennusoikeutta ja korttelia 82 laajennetaan matkailupalvelujen alueena. Asemakaavan muutos korttelissa 61 mahdollistaa päivittäistavarakaupan sijoittumisen kortteliin. Korttelia 82 laajennetaan Saunamaan asemakaavan alueelle. Laajennuksella muodostetaan yksi uusi RM tontti kortteliin 82. Alue on Saunamaan asemakaavassa urheilu- ja virkistyspalvelujen aluetta (VU). Lisäksi kaavassa käsitellään alueen liikennejärjestelyjä. Kaavamuutoksessa muodostetaan paikoitusalue nykyiselle Ukkohallantielle. Asemakaavan laajennuksella osoitetaan yleistä paikoitusalue (LP) rinnealueen puolelle.

Asemakaavaluonnos

Kainuun liitto toteaa lausuntonaan, että asemakaavan muutos ja laajennus vastaa Kainuun maakuntakaavassa asetettuja tavoitteita. Kainuun maakuntakaavan 2020 merkinnät ja määräykset on otettu huomioon kaavaluonnoksessa. Kainuun liitolta ei ole huomautettavaa asemakaavaluonnoksesta."

3) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 2.6.2015 antaneet Suomussalmen kunnalle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO POUTIONJÄRVEN RANTA-ASEMAKAAVAEHDOTUKSESTA

Suomussalmen tekninen lautakunta on pyytänyt mm. Kainuun liitolta lausuntoa Poutionjärven ranta-asemakaavaehdotuksesta.

Ranta-asemakaavan tarkoituksena on osoittaa omarantaista loma-asumista Poutionjärven, Leväjärven ja Naamajärven ranta-alueille Suomussalmelle. Kaava-alue koostuu kahdesta erillisestä osasta, joista suurempi sijaitsee Poutionjärven ja Leväjärven välisellä harjulla eli Välikankaal-

la. Pienempi alue on edellisestä noin 2 km koilliseen Naamajärven rannalla.

Kaava-alue on Suomussalmen keskustaajaman kaakkoispuolella noin 32 kilometrin päässä, Keskisentien molemmin puolin. Ala-Vuokin kylä sijaitsee alueen pohjoispuolella vajaan 10 kilometrin etäisyydellä.

Kaava-alueeseen kuuluu rantaviivaa noin 4050 m muuntamattomana ja noin 2545 m muunnettuna. Kaavaehdotukseen sisältyy yhteensä 16 loma-asuntojen rakennuspaikkaa.

Ranta-asemakaavaehdotus

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa ranta-asemakaavaehdotukseen."

4) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 2.6.2015 antaneet Suomussalmen kunnalle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO PURASJÄRVEN RANTA-ASEMAKAAVAEHDOTUKSESTA

Suomussalmen tekninen lautakunta on pyytänyt mm. Kainuun liitolta lausuntoa Purasjärven ranta-asemakaavaehdotuksesta.

Ranta-asemakaavan tarkoituksena on osoittaa omarantaista loma-asumista Purasjärvelle sekä sen läheisyyteen. Kaava-alue koostuu kolmesta osasta, joista suurin on Purasjärveen rajoittuva alue, sitten Hietajärven Syvänperänlahteen ja siihen laskevaan jokeen rajoittuva alue sekä pienimpänä Matalalampeen rajoittuva osa.

Kaava-alue sijaitsee noin 30 kilometriä Suomussalmen keskustaajamasta itään. Alue on aivan itärajan tuntumassa ja rajavyöhyke menee Matalalammen poikki. Purasjärveltä on valtakunnan rajalle matkaa noin 3 kilometriä.

Kaava-alueeseen kuuluu rantaviivaa noin 5545 m muuntamattomana ja noin 3695 m muunnettuna. Kaavaehdotukseen sisältyy yhteensä 16 loma-asuntojen rakennuspaikkaa.

Ranta-asemakaavaehdotus

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa ranta-asemakaavaehdotukseen."

5) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 2.6.2015 antaneet Suomussalmen kunnalle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO VUOKKIJÄRVEN RANTA-ASEMAKAAVAEHDOTUKSESTA

Suomussalmen tekninen lautakunta on pyytänyt mm. Kainuun liitolta lausuntoa Vuokkijärven ranta-asemakaavaehdotuksesta.

Ranta-asemakaavan tarkoituksena on osoittaa omarantaista loma-asumista Vuokkijärvelle sekä sen läheisyyteen. Kaavoitettava alue rajoittuu

Vuokkijärven, Kukkaro-Äylän, Keski-Äylän ja Matkalammen rantoihin.

Kaava-alue sijaitsee noin 25–30 km Suomussalmen keskustaajamasta kaakkoon Kuhmontien ja Vuokkijärven pohjois- ja eteläpuolilla. Ala-Vuokin kylä sijaitsee alueen länsipuolella 1–6 km etäisyydellä.

Kaava-alueeseen kuuluu rantaviivaa noin 8825 m muuntamattomana ja noin 5925 m muunnettuna. Kaavaehdotukseen sisältyy yhteensä 23 loma-asuntojen rakennuspaikkaa.

Ranta-asemakaavaehdotus

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa ranta-asemakaavaehdotukseen."

6) Aluekehitysjohtaja Heimo Keränen ja aluesuunnitteluasiantuntija Sanna Schroderus ovat 15.6.2015 antaneet Kainuun ELY-keskukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO YVA-MENETTELYN TARPEESTA VAALAN PITKÄSUON 5-6 VOIMALAN TUULIVOIMAHANKKEESTA

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja -ympäristökeskus on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa YVA-menettelyn tarpeesta Vaalan Pitkäsuon suunniteltavalle 5-6 voimalan tuulivoimapuistolle.

Tuulialfa Oy suunnittelee 5–6 tuulivoimalaitosyksikön rakentamista Vaalan Kivisuon ja Pitkäsuon väliselle alueelle noin 6 kilometriä Liminpuroilta koilliseen. Tuulivoimaloiden yksikkötehot olisivat 3–4 MW ja hankkeen kokonaisteho olisi alle 30 megawattia. Voimalat on suunniteltu yhdistettäväksi hankealueen kautta kulkevaan ilmajohtoon.

YVA-asetuksen (713/2006) 6 §:n hankeluettelon mukaan YVA-menettelyä sovelletaan tuulivoimahankkeisiin, joissa laitosten määrä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 30 megawattia. Tämän lisäksi YVA-menettely voi tulla harkinnanvaraisesti sovellettavaksi ELY-keskuksen päätöksellä. Harkinnassa otetaan huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset.

YVA-menettelyn tarve

Kainuun voimassa olevassa maakuntakaavassa 2020 ei ole käsitelty tuulivoimatuotantoa. Kainuussa on käynnistynyt tuulivoimamaakuntakaavan laadinta keväällä 2013.

Tuulivoimamaakuntakaavan kaavaluonnos on ollut nähtävillä 11.8–12.9.2014 ja maakuntahallitus on antanut saatuihin lausuntoihin ja palautteisiin vastineet 23.3.2015. Maakuntakaavaluonnoksessa tarkoitetaan seudullisesti merkittävällä tuulivoimaloiden alueella vähintään kymmenen (10) teollisen kokoluokan (MW teholuokka) muodostamaa aluetta. Maisemallisesti herkällä Oulujärven ranta-alueella maakuntakaava edellyttävänä tuulivoimaloiden alueen rajana pidetään vähintään viittä (5) teollisen kokoluokan voimalaa, mikäli niiden muodostama tuulivoimaloiden alue sijaitsee kokonaan tai osittain alle 3 kilometrin etäisyydellä Oulujärvestä. Pitkäsuon alue sijaitsee Kainuun

tuulivoimamaakuntakaavan luonnoksessa esitettyjen seudullisesti merkittävien tuulivoimatuotantoon soveltuviin alueiden ulkopuolella yli 3 kilometrin etäisyydellä Oulujärvestä. Lähimpään tuulivoimamaakuntakaavan luonnoksessa esitettyyn tuulivoimaloiden alueeseen (Kivikangas-Aittoselkä) on noin 5-6 kilometriä. Parhaillaan valmistellaan tuulivoimamaakuntakaavan ehdotusta ja tarvittavia lisäselvityksiä.

Vaalan kunta on hakenut siirtoa Kainuun maakunnasta Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan. Valtioneuvosto on päättänyt 5.2.2015, että Vaalan kunta siirretään Kainuun maakunnasta Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan 1.1.2016 alkaen. Kainuun maakuntahallitus on päättänyt Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan kaava-alueen muutoksesta 23.3.2015. Maakuntarajan muuttumisen vuoksi Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan jatkovalmistelu ei koske Vaalan kunnan aluetta. Vaalassa valmistellaan parhaillaan koko kunnan alueella strategista tuulivoimayleiskaavaa, jonka tavoitteena on ohjata tuulivoimaloiden alueiden sijoittumista Vaalassa.

Lausuntopyyntöasiakirjojen perusteella ja maakuntakaavoituksen näkökulmasta arvioidaan, että YVA-lain ja -asetuksen mukaista YVA-menettelyä ei ole tarpeen soveltaa Vaalan Pitkäsuon tuulivoimahankkeessa."

7) Maakuntajohtaja Pentti Malinen ja projektisuunnittelija Timo Kumpulainen ovat 25.5.2015 antaneet Suomussalmen kunnanhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

*"KAINUUN LIITON LAUSUNTO SUOMUSSALMEN
LAAJAKAISTARAKENTAMISESTA VUONNA 2015*

Suomussalmen kunnan Laajakaista kaikille 2015-ohjausryhmä on pyytänyt lausuntoa koskien Suomussalmen laajakaistarakentamista vuonna 2015. Kaisanet Oy on esittänyt ohjausryhmän kokouksissa 14.4.2015 ja 19.5.2015 etteivät se rakenna Suomussalmen kunnan ja Kaisanet Oy:n välisen sopimuksen mukaisia hankealueita vuonna 2015. Nämä hankealueet ovat Ahjola ja Näätälä-Jumaliskylä, jotka sisältävät Kiannanniemen, Myllylahden ja Puraksen kylät.

Suomussalmen kunnan ja Kaisanet Oy:n välinen sopimus on tehty 22.2.2011. Sopimukseen on määritelty viisi eri hankealuetta lähtien vuodesta 2011. Vuodelle 2015 on määritelty alueiksi Pärsämöntie, Kuivajärvi, Malahvia, Raate ja muut rakentamattomat alueet. Sopimuksessa on maininta, että rakentamisjärjestystä voidaan muuttaa molempien osapuolten suostumuksella. Tämän takia osa edellä mainituista alueista on jo rakennettu sopimuksen mukaisesti.

Kunnan ja Kaisanet Oy:n välisessä sopimuksessa on ehtona, että mikäli jonkin tilaaja- tai runkoyhteyden osalle ei kyseisen osahankkeen rakentamistöiden alkuun mennessä löydy yhtään tilaajaa, voidaan yhteisellä sopimuksella kyseinen verkon osa jättää rakentamatta. Ahjolan hankealueella, johon Kiannanniemi kuuluu on 19.5.2015 mennessä ollut

10 hakijaa. Näätälä-Jumaliskylä hankealueella, johon Myllylahti ja Puras kuuluvat on 19.5.2015 mennessä ollut 25 tilaajaa.

Kainuun liitto toteaa, että Suomussalmen kunnan ja Kaisanet Oy:n välistä sopimusta tulee noudattaa ja Kaisanet Oy:n tulisi rakentaa laajakaistaverkko alkuperäisen hankesuunnitelman mukaisesti. Suomussalmen kunnan hankealueiden asukkaat ovat selkeästi tuoneet esille tarpeen nykyaikaisten laajakaistayhteyksien puolesta. Maatiloille ja maaseutuyrittäjille luotettavasti toimiva tietoliikenneyhteys on elintärkeä.

Kainuun maakuntaohjelman tavoitteiden mukaista on saada käyttöön Kainuuseen mahdollisimman kattava laajakaistaverkosto mahdollisimman nopealla aikataululla. Vain riittävä kattavuus mahdollistaa erilaisten julkisten ja yksityisten palvelujen kustannustehokkuuden parantamisen palvelutarjontaa digitalisoimalla. Asian laajakantoisuuden takia on tarpeen, että Kainuun liitto, Suomussalmen kunta ja Kaisanet Oy kokoontuvat neuvotteluun laajakaistarakentamisen osalta."

8) Maakuntajohtaja Pentti Malinen ja hallintopäällikkö Harri Turkulainen ovat 31.5.2015 antaneet Oikeusministeriölle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"Lausunto oikeusministeriön työryhmän mietinnöstä "Käräjäoikeuksien kehittäminen"

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa otsikon mukaisesta aiheesta 31.5.2015 mennessä. Mietinnössä on arvioitu käräjäoikeusverkostoa kokonaisuutena ja työryhmä esittää muutoksia lähes kaikkien käräjäoikeuksien tuomiopiireihin tai toimipaikkoihin. Työryhmä esittää, että käräjäoikeuksien toimipaikkojen määrää vähennetään nykaisestä 57:stä 33:een. Käräjäoikeuksilla olisi 17 tai 14 hallinnollisen kanslian lisäksi 7 tai 10 muuta kansliaa. Istuntopaikkoja olisi lisäksi yhdeksällä paikkakunnalla.

Käräjäoikeuksien ja toimipaikkojen määrän vähentäminen kohdistuu kiipeästi Kainuun maakuntaan. Kainuun käräjäoikeus lakkautettaisiin itsenäisenä ja yhdistettäisiin Ylivieska-Raahan käräjäoikeuden kanssa Oulun käräjäoikeuteen. Lisäksi lakkautettaisiin Kuhmon ja Suomussalmen istuntopaikat. Kainuun liitto toteaa, että käräjäoikeuksien toimipaikkojen määrää Itä- ja Pohjois-Suomessa ei tule vähentää.

Mietinnön mukaan oikeusturvan tehokas toteutuminen edellyttää, että ratkaisut tehdään kohtuullisessa ajassa. Kuitenkin lausuntopyyntöä mukana olevien tilastojen mukaan esim. Helsingin hovioikeuden alueen käräjäoikeuksien käsittelyajat ovat maan pisimmät. Työryhmä on itsekin todennut, että toimintojen hajauttaminen useampaan toimipisteeseen ei ole este käräjäoikeuden hyvälle ja tehokkaalle toiminnalle.

Työryhmän tuli esityksessään ottaa huomioon myös maantieteelliset näkökohdat. Kainuun liitto katsoo, että maantieteellisiä näkökohtia ei ole otettu huomioon riittävästi Itä- ja Pohjois-Suomen harvaanasuttujen alueiden osalta, esim. Kuhmon keskustasta Ouluun tulee yhdensuuntais-

ta matkaa noin 300 kilometriä. Alueen pitkien etäisyyksien vuoksi verkoston maantieteellisestä kattavuudesta tulee huolehtia riittävällä määrällä toimipisteitä.

Kainuun liitto pitää palveluverkoston supistamista ylimitoitettuna. Tuottavuuden parantaminen on sinänsä tavoiteltavaa, mutta ensimmäisenä vaihtoehtona ei saa olla lähipalveluiden lakkauttaminen. Valtion paikallispalveluverkoston harveneminen on kohdellut Kainuuta suhteellisesti erityisen ankarasti."

9) Maakuntajohtaja Pentti Malinen on 22.6.2015 antanut maakuntahallitukselle seuraavan sisältöisen pyydetyn (maakuntahallitus 20.4.2015 § 57) selvityksen kannanottoon hallituksen esitykseen laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta:

"Selvitys kannanottoon hallituksen esitykseen laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta

Tausta:

Kainuun liiton asettama metsäklusteriryhmä on kokouksissaan keskustellut Kainuun metsätalouden ja –teollisuuden kehittämismahdollisuuksista. Yhteisen tilannekuvan keskeisenä perustana ovat tiedot ja arviot Kainuun metsävaroista, niiden rakenteesta ja tulevasta kehityksestä. Uusin ja yhteisesti hyväksytty näkemys on saatu Kainuun biotalouden aluevaikutuksia selvittäneeltä hankkeelta. Kainuun metsätalouden kehittämisen yhteinen peruskysymys on siten, miten Kainuun vajaakäyttöistä ja kasvavia raaka-ainepotentiaalia voidaan hyödyntää aluetaloudellisesti kestävästi ja kasvaa tuloa tuottavasti.

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan pohjalta työ- ja elinkeinoministeriössä oli vuoden 2014 lopulla valmisteltu luonnos hallituksen esitykseksi laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain 5 ja 25 §:n muuttamisesta. Työ- ja elinkeinoministeriö oli pyytänyt lausuntoja asiasta eri sidosryhmiltä 17.12.2014 hyvin lyhyellä lausuntoajalla eli lausuntojen takaraja oli 9.1.2015.

Lausunnon tarve ja merkitys:

Lausunnon tulle asia oli hyvin tärkeä maakuntien ja aluekehityksen näkökulmasta: biotalouden edistämisellä, johon bioenergian käyttö keskeisesti kuuluu, voidaan laajasti ja tehokkaasti vahvistaa koko Suomessa talouskasvun edellytyksiä. Lakiesityksen osalta oli julkisuudessakin käyty keskustelua.

Kainuun liiton osalta maakuntajohtajana päätin, että virastona haluamme antaa asiasta kannanoton, jossa tuotaisiin esille Kainuun aluenäkökulmaa sekä käsiteltäisiin asiaa siksi laajemmin kuin lakiehdotuksen kannalta.

Hallituksen tavoitteena oli nostaa kotimaisten polttoaineiden kilpailukykyä erityisesti suhteessa kivihiileen ottaen samalla huomioon metsäteollisuuden raaka-aineen saatavuus. Tämä tavoite oli Kainuun näkökulmasta erittäin tärkeä ja kiireellinen.

Lausunnolla olleessa luonnoksessa lakia ehdotettiin muutettavaksi siten, että metsähakkeella tuotetusta sähköstä maksettaisiin tuotantotuki täysimääräisesti, jos metsähake ei ole valmistettu laissa määritellyltä järeän puun hakkuukohteelta saaduista korkeamman jalostusasteen tuotantoon soveltuvista rungonosista. Tällaisista rungonosista valmistetulla metsähakkeella tuotetusta sähköstä maksettava tuki alennettaisiin puoleen.

Kannanotto tiivistetysti

Lakiehdotus ei tällaisenaan ole Kainuun liiton mielestä riittävä takaamaan sille asetetut poliittiset tavoitteet. Tätä näkemystä perustelen mm. seuraavasti:

- Lakiehdotuksessa käsitellään kotimaisia polttoaineita (metsähake – turve) toistensa kilpailijoina, jolloin kivihiilen halpenemista ei ole riittävästi huomioitu. Kivihiili on näin syrjäyttänyt monin paikoin kotimaiset polttoaineet jopa Suomen sisämaan voimalaitoksissa.
- Neljän miljoonan kiintokuution metsähakkeen käytön lisäys ja tuen puolitus järeämmissä hankintakohteissa aiheuttaa sen, että korjuu on ulotettava entistä pienituottoisiin kohteisiin. Näissä pienituottoisista kohteista energiapuu hankinta ei korotetullakaan tukitasolla ole kannattavaa.
- Aluepoliittisesta näkökulmasta uusi lakiesitys ei ole tasa-arvoinen. Alueilla, joilla ei ole kuitupuulle muuta kuin energiakäyttöä, esityksessä mainitulle järeähkölle puulle tuotantotuen puolittamista sähkön tuotannossa ei tulisi tehdä.
- Mekaanisen metsäteollisuuden sivutuotteen eivät ole tuenpiirissä. Muuttuvan sähköntuotannon tuen piiriin tulee saada mekaanisen metsäteollisuuden sivutuotteet, tai nykyinen kilpailulain vastainen tilanne tulee muutoin kompensoida sahateollisuudelle.

Lausunnon valmistelun tietopohja

Lausuntopyyntöni tultua tietooni lähetin asiaa koskevan kommenttipyyntöni kaikille Kainuun metsäklusteriryhmän jäsenille ja pyysin evästyksiä lausunnon tarpeellisuudesta ja mahdollisesta sisällöstä. Sain osalta ryhmää tähän asiaan valmisteltuja pohjatekstejä. Lisäksi sain tietooni eri tahojen aiempia kannanottoja sekä vinkkejä tietolähteistä. Lähetin aineistopyyntöjä myös Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien asiantuntijoille.

Lausunnon keskeinen sisältö on koostettu saamistani Kainuun

näkökulmasta asiaa tarkastelleista viesteistä. Lausunnon yleislinjaa tuki lisäksi lukuisten eri intressitahojen antamat lausunnot, jotka sain käyttööni aivan lausuntoajan päättyessä. Keskeisiä tausta-aineistoja, jotka sähköpostikommenttien lisäksi olivat käytössäni:

- Kotimaisten polttoaineiden kilpailukyvyn parantamisesta, Tommi Ruhan muistio 14.11.2014
- Tukirajoitukset vaarantavat metsähakkeen käyttötavoitteet; tiedote 13.01.2015 klo 09:45, johon liittyvät seuraavat eri tahojen kannanotot

Energiateollisuuden lausunto

Bioenergian lausunto

Koneyrittäjien lausunto

- Energiauutiset 06.11.2014
<http://www.energiauutiset.fi/uutiset/metsahaketukien-rajaaaminen-arveluttaa.html>
- Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos: Metsähakkeen tukirajauksen haitat energiasektorille ja ehdotus ratkaisuksi

Pentti Malinen, maakuntajohtaja"

Lisätietoja lausunnoista nro 1-6 antaa suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen, puh. 044 710 0864 ja lausunnoista nro 7-9 maakuntajohtaja Pentti Malinen, puh. 044 797 0197 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, ettei viranhaltijapäätöksiä ja pöytäkirjoihin merkittyjä päätöksiä oteta maakuntahallituksen käsiteltäväksi ja merkitsee annetut lausunnot tiedoksi.

Maakuntahallitus:

Hyväksyi.
